

SPEERPUNTENPLAN **2024-2025**

Leeswijzer	5
1. OVER ONDERNEMEND LEIDEN	5
1.1 Wat is Ondernemend Leiden?	5
1.2 Welke rollen neemt Ondernemend Leiden aan?	8
Platform	9
Verbinder	9
Belangenbehartiger	9
Samenwerkingspartner	9
Facilitator	9
1.3 Wat is de dienstverlening van Ondernemend Leiden?	10
Stadsbreed parkmanagement	11
Jaarronde overlegstructuur	11
Strategische stedelijke opgaven	11
1.4 Wat heeft Ondernemend Leiden al bereikt?	13
1.5 Voortgang en monitoring	14
2. SPEERPUNTENPLAN 2024-2025	16
2.1 Ruimtelijke ontwikkeling	18
Ontwikkelagenda 'Ruimte voor werken'	18
Bedrijventerreinenstrategie: passende ruimtecompensatie	18
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij	18
Energietransitie en verduurzaming	19
Retailvisie en Kantorenstrategie	19
Ruimte voor (top)sport	19
Omgevingswet	20
2.2 Mobiliteit	21
Bereikbaarheid	21
Zero Emissie Stadslogistiek	21
2.3 Participatie en inspraak	23
2.4 Schoon, heel en veilig	24
2.5 Arbeidsmarkt en onderwijs	24
2.6 Integraal en toekomstbestendig werken	25
Integraal werken	25
Toekomstbestendig werken	26

1. OVER ONDERNEMEND LEIDEN

Leeswijzer

Dit Speerpuntenplan 2024-2025 bestaat uit twee onderdelen. In het eerste deel is Ondernemend Leiden als organisatie beschreven: Wat is onze entiteit en wat zijn onze rollen, diensten en verdiensten.

In het tweede deel staat beschreven op welke speerpunten Ondernemend Leiden zich zal inzetten in 2024-2025. Deze speerpunten zijn tot stand gekomen op basis van de input van onze leden, partners en stakeholders.

1.1 Wat is Ondernemend Leiden?

Ondernemend Leiden is een stichting opgericht in 2013 door en voor ondernemers, als formele voortzetting van een al langer bestaand samenwerkingsverband van ondernemerskoepels. Onderscheidend vermogen van Ondernemend Leiden is dat het autonoom opereert vanuit eigen middelen en zich inzet voor stadsbrede ondernemersbelangen.

Ondernemend Leiden is trots dat zij sinds haar oprichting een grote diversiteit van Leidse ondernemerskoepels verenigd heeft: Leiden Bio Science Park, Bedrijvig Leiden, BV Leiden, Centrummanagement Leiden, Hoteloverleg Leiden, Ondernemersfonds Leiden, Topsport Leiden, SHOPJA!, het voortgezet onderwijs en tot slot het wetenschappelijk onderwijs. Daarmee vertegenwoordigt Ondernemend Leiden een breed scala aan Leidse ondernemers, zowel binnen als buiten de

singels. De rijkgeschakeerde achterban telt 9.000 ondernemingen en 67.000 arbeidsplaatsen.

Ondernemend Leiden heeft bovendien een uniek signatuur: zij wordt niet gesubsidieerd, maar gefinancierd door de trekkingsgerechtigde ondernemersverenigingen, onderwijs en sport vanuit een trekkingsrechtstelsel. Concreet betekent dit dat Ondernemend Leiden gefinancierd wordt uit een door deze partijen betaalde opslag op de OZB heffing, welke Ondernemersfonds Leiden beheert.

De ondernemersbelangen die Ondernemend Leiden behartigt, bevinden zich in het publiek-private speelveld van stadsbrede opgaven. Zij trekt daarin samen op met partners, zoals VNO-NCW West, Economie071 en de Koepel Bedrijfsleven Rijnland. Leidse ondernemers hebben

Vertegenwoordigde koepels in Ondernemend Leiden

anno 2024 te maken met de weerbarstige praktijk van een groot aantal stadsbrede ontwikkelingen en transitie. Denk daarbij aan ruimtelijke ontwikkeling, mobiliteit, energietransitie en dergelijken. Op lokaal niveau wordt hard gewerkt aan deze transitie. Tegelijkertijd is het zaak om opgelijnd te blijven met de wijze waarop dit ook op regionaal, landelijk en globaal niveau gebeurt.

In 2024-2025 en verder is het de ambitie om Leiden en de Leidse regio nog meer te versterken vanuit de kracht van het collectief. Vanuit Ondernemend Leiden is de afgelopen jaren een stadsbrede samenwerkings- en organisatiegraad bereikt die hard nodig is om efficiënt te kunnen werken aan de reguliere opgaves en urgente speerpunten. Niet alleen lokaal maar zeer zeker ook om de daarbij benodigde randvoorwaarden en investeringen te creëren in het regionale en landelijke speelveld. Vanuit het collectief wordt hieraan al gewerkt door bijvoorbeeld de inrichting van de Regionale (Her) Ontwikkelings Maatschappij (RHOM) en MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport). Daarnaast is het ook van belang om als stadsbrede partners samen de oriëntatie in te zetten naar impulsen zoals citydeals en regiodeals.

Het betreffen veelal publiek private opgaves waarbij een grote diversiteit aan stakeholders allemaal eigen belangen en behoeftes hebben. Vanuit overheden worden opgaves vaak via aparte beleidsterreinen ingericht in verschillende kaders en stadia. Terwijl ondernemers dagelijks met het totaalplaatje moeten dealen, zowel vandaag de dag als in de toekomst. Voor Ondernemend Leiden en onze partners staat het ondernemersbelang altijd centraal.

Voorbeelden van stadsbrede ondernemersbelangen

Twee voorbeelden van stadsbrede opgaves waar Ondernemend Leiden zich voor inzet zijn; Programma Zero Emissie Stadslogistiek (ZES) waarin de aangesloten convenantpartners met elkaar werken aan de ambitie om deze opgave haalbaar en betaalbaar te maken. En te experimenteren richting efficiëntere mobiliteitsoplossingen in stadbevoorrading.

Programma Ruimte voor Werken waarin de gemeente in afstemming met de betrokken ondernemersverenigingen een ontwikkelagenda voor Leidse bedrijventerreinen opstelt.

Vanuit onze kracht als collectief, werken we aan slimme en efficiënte samenwerkingen die concreet bijdragen aan het daadwerkelijk realiseren van de stadsbrede opgaves. Ondernemend Leiden draagt hieraan bij vanuit verschillende rollen (1.2) en typen dienstverleningen (1.3).

Binnen onze eigen gelederen en uiteraard ook met partners en stakeholders streven we daarbij naar voortgang in processen en praktische effecten. Bij processen betreft het vaak onze langere termijn inzet om het ondernemersperspectief en -belang zo goed mogelijk te behartigen en te beleggen in stadsbreed beleid, programma's en projecten. Bij praktische effecten gaat het om onze inzet die direct merkbaar is in reguliere zaken en dagelijkse dynamiek. Die wisselwerking maakt ons krachtig en vitaal; door en voor ondernemers.

1.2

Welke rollen neemt Ondernemend Leiden aan?

Ondernemend Leiden vertaalt het grotere plaatje naar de Leidse praktijk. De concrete rol van Ondernemend Leiden verschilt per type opgaven en processtap. Zo kan zij haar rol vervullen als platform, verbinder, belangenbehartiger/lobbyist, facilitator, samenwerkingspartner.

● Leden ○ Overkoepelende belangen komen samen in OL ● Samenwerkingspartners

Platform – Ondernemend Leiden heeft als platform de verbinding en samenwerking tussen een grote diversiteit aan Leidse ondernemers tot stand gebracht. Een belangrijk onderdeel daarin is het faciliteren van informatie-uitwisseling en de rol van spreekbuis. Het gaat zowel om de communicatielijnen tussen onderlinge leden als tussen leden en de buitenwacht. De primaire communicatielijnt ligt in de dagelijkse interactie en kennisdeling binnen de reguliere overlegstructuren, werksessies en bijeenkomsten. De secundaire communicatielijnt wordt gefaciliteerd met het digitale communicatie- en community platform Chainels. Daarin kunnen alle aangesloten leden met elkaar communiceren over bijvoorbeeld vergaderdocumenten, nieuwsberichten, belangrijke gebeurtenissen of evenementen, aankomende wetgeving of wetswijzigingen en opiniestukken.

Verbinder – Ondernemend Leiden heeft een verbindende rol en brengt ondernemers uit alle Leidse branches, gebieden en opgaves (dichter) bij elkaar. Daarnaast heeft Ondernemend Leiden een verbindende rol richting partners en stakeholders. Op het gebied van bijvoorbeeld Zero Emissie Stadslogistiek kan Ondernemend Leiden ondernemers die zich zorgen maken over de haalbaarheid, samenbrengen met partijen die innovatieve oplossingen aanbieden omtrent vervoersbewegingen zonder CO² uitstoot.

Belangenbehartiger – Ondernemend Leiden heeft een rol van onafhankelijke belangenbehartiger. Wij zorgen ervoor dat de stem van Leidse ondernemers gehoord wordt. Daarbij gaan we ook de discussie aan en belichten we het perspectief vanuit de ondernemer op welke manier beleid haalbaar en betaalbaar uitgevoerd kan worden. Onze input is essentieel voor de kwaliteit van regels die impact hebben op Leidse ondernemers. Bekende voorbeelden zijn bereikbaarheid, Ruimte voor Werken en Zero Emissie Stadslogistiek. Er zijn ook talrijke dossiers die geagendeerd zijn bij het College en de gemeenteraad om tot een grotere consensus te komen, of opgevoerd zijn middels moties in de gemeenteraad.

Samenwerkingspartner – Ondernemend Leiden is een goed genetwerkte organisatie die samenwerkt met diverse lokale, regionale en landelijke partners. Dit zijn bijvoorbeeld VNO-NCW West, Economie071 en Koepel Bedrijfsleven Rijnland. Het betreft strategische partnerschappen waarin de organisaties profiteren van elkaars kwaliteiten, know-how, netwerk en werkzaamheden. Zodoende kan het brede collectief zich nog steviger positioneren in het belang van het ondernemerschap en de achterban.

Facilitator – Naast verbinder en belangenbehartiger is Ondernemend Leiden facilitator. Ondernemend Leiden signaleert de opgaven, problemen, kansen en trends waar ondernemers mee te maken hebben of zullen krijgen. Ondernemend Leiden faciliteert de overlegstructuren, werksessies, bijeenkomsten en communicatielijnen zodat ondernemers daar met elkaar aan kunnen werken. Ook organiseert Ondernemend Leiden de benodigde lijnen en settings om dit met stakeholders en partners op te pakken.

1.3

Wat is de dienstverlening van Ondernemend Leiden?

De drie typen dienstverleningen van Ondernemend Leiden

Stadsbreed parkmanagement

Ons netwerk denkt en leeft vanuit de dagelijkse ondernemerspraktijk. Ondernemend Leiden vindt het voortdurend blijven verbeteren en onderhouden van het vestigingsklimaat belangrijk. De parkmanagers die wij aansturen zijn onze ogen en oren in het veld. Parkmanagement heeft een tweeledige functie: Enerzijds het regulier schouwen van de bedrijventerreinen en winkelcentra op kwaliteitsniveaus van schoon, heel en veilig. Anderzijds het participeren in de reguliere overlegstructuren. Vanuit die bottom-up gedachte wordt Ondernemend Leiden vanuit zowel haar leden als parkmanagers gevoed. Grofweg faciliteert de parkmanager het contact tussen ondernemers, ondernemersverenigingen, overheden en desbetreffende stakeholders. Bovendien zorgen parkmanagers ervoor dat verantwoordelijke partijen hun afspraken nakomen. Naast deze faciliterende functie kunnen parkmanagers ook een uitvoerende rol op zich nemen. Zo kunnen parkmanagers klachten oppakken, zoals achterstallig onderhoud, als de reactie van de gemeente of andere partijen te lang op zich laat wachten. Zo zorgt Ondernemend Leiden ervoor dat het Leidse ondernemersklimaat schoon, heel en veilig is en blijft. Ook zetten de parkmanagers hun expertise in op dossiers zoals de Regionale bedrijventerreinenstrategie en bereikbaarheidszaken.

Jaarronde overlegstructuur

Ondernemend Leiden kent een veelheid aan ondernemersclusters met parallele eigen overlegstructuren. Ondernemend Leiden werkt jaarrond aan strategische opgaven die gaan over verwachtingen van burgers en bedrijven, verhoudingen tussen overheidsinstanties en brede maatschappelijke trends en ontwikkelingen. Een voorbeeld van een strategische opgave waar Ondernemend Leiden zich voor inzet is om ruimte voor werken in de stad te creëren en te behouden. Werken aan strategische opgaven doet Ondernemend Leiden door middel van jaarronde overlegstructuren. In deze jaarronde overlegmomenten worden de belangen en wensen van de achterban continu geïnventariseerd en wordt bepaald op welke overstijgende belangen actie vereist is. De input uit deze overlegmomenten wordt teruggekoppeld in periodieke strategische werksessies en podcastafleveringen. Daarin werken leden en stakeholders samen aan strategische opgaven. Daarnaast is Ondernemend Leiden vertegenwoordigd in de Algemene Stuurgroep, alsmede de Stuurgroep Bedrijventerreinenstrategie van Economie071, waar beleid en projecten in de Leidse regio aan de orde zijn.

Strategische stedelijke en regionale opgaven

Ondernemend Leiden werkt door en voor ondernemers aan de urgente strategische stadsbrede opgaven van Leiden. Hieraan wordt als collectief gewerkt vanuit dagelijks parkmanagement en de jaarronde reguliere overlegstructuren. In de loop der jaren zijn al diverse efficiëntieslagen gemaakt door stadsbrede zaken niet meer apart, maar samen te signaleren en aan te pakken. In 2024 en 2025 willen we een volgende stap zetten door in werksessies per

speerpunt met elkaar de benodigde randvoorwaarden, businesscases en casussen uit te werken. Daarmee wil Ondernemend Leiden aan zowel het publieke als private speelveld de concrete bouwstenen leveren waarmee de opgaven stap voor stap gerealiseerd kunnen worden. Op ieder relevant bestuursniveau: lokaal, regionaal en nationaal. Qua werkvorm gebeurt dit in een tweetrapsraket; eerst in interne werksessies met de eigen leden en vervolgens in een externe vervolgessie samen met partners en stakeholders. Of het nu gaat om economische vitaliteit, ruimte voor werken, energietransitie of mobiliteit - Ondernemend Leiden nodigt participanten uit om vanuit de dagelijkse ondernemerswereld te kijken en werken aan de opgaves. Middels deze werkvorm willen we stimuleren om vanaf de voorkant als publiek private partners te werken aan collectieve stadsbrede opgaves. En daarmee samen beleidsvormend op te trekken, in plaats van beleidsvolgend.

Ook al spelen er verschillende behoeften en belangen, dan is het juist de crux om dit als collectief inzichtelijk te maken. En samen de puzzel te leggen hoe Leiden in de toekomst (nog meer) kansen kan verzilveren, haar onderscheidende karakter kan versterken en haar potentie kan vergroten. Zo aggenderen wij mee en presenteren wij onze input bij besluitvormende partijen.

Jaarronde dienstverlening van Ondernemend Leiden

1.4

Wat heeft Ondernemend Leiden al bereikt?

De oorsprong van Ondernemend Leiden was om een bundeling van ondernemerskoepels op stadsbreed niveau te organiseren. En daarmee het Leids ondernemerschap en de stadsbrede economische structuur te versterken. Bundeling van krachten maakt het mogelijk een eenduidig beeld te geven van de urgenties van Leidse ondernemers, en hoe de verschillende onderdelen daarvan zich tot elkaar verhouden. In de loop der jaren is een degelijke organisatiegraad gerealiseerd met bewezen impact op stedelijke opgaven. Binnen de platformfunctie kunnen leden elkaar voeden en versterken waardoor zij in staat zijn om hun belangen nog daadkrachtiger, structureler en strategischer te positioneren. Enkele wapenfeiten ter illustratie:

Door de jaren heen heeft Ondernemend Leiden gelobbyd bij diverse geledingen en op vele dossiers. Ondernemend Leiden heeft een netwerk opgebouwd binnen gemeente Leiden op vele dossiers. Denk aan economische structuurversterking, mobiliteitsbeleid en de ruimte en financiering van sportfaciliteiten.

Oprichting en ontwikkeling van SHOPJA!: Ondernemers in de Leidse wijkwinkelcentra merkten dat het onderhoudsniveau in de wijkwinkelcentra te wensen overliet, er veelal sprake was van een tekort aan handhaving en de winkeliers buiten het centrum ontbraken als stem in de stadsbrede vertegenwoordiging. Bovendien gaven zij aan dat de gemeente hun signalen onvoldoende oppikte. Als stadsbrede belangenbehartiger vond Ondernemend Leiden dit onacceptabel. Onder leiding van Ondernemend Leiden hebben wijkwinkelcentra daarom in 2022 SHOPJA! opgericht; het overlegplatform van samenwerkende wijkwinkelcentra. Het bundelen van krachten zou er namelijk voor zorgen dat de gemeente hun signalen sneller zou oppakken. Met succes! Enige tijd na de oprichting zijn vele schouwrondes georganiseerd, heeft de gemeente het onderhoudsniveau in de wijkwinkelcentra aangepakt en is er zelfs een magazine, Mijn Wijk Magazine, ontstaan waarin lezers de verhalen van de Leidse wijkwinkelcentra kunnen lezen. Kortom: de Leidse wijkwinkelcentra staan op de kaart!

Met het Leids Stimuleringsfonds hebben we samen met gemeente en andere stadspartners bijgedragen aan de economische veerkracht van de Leidse economie. Ten tijde van de coronapandemie hadden veel ondernemers het zwaar. Het fonds ondersteunde initiatieven en gaf antwoord op marktfragen die gerelateerd zijn aan: innovatie, duurzaamheid, opleiding van studenten, digitalisering, circulaire economie, mentaal welzijn en meer.

1.5

Voortgang en monitoring

Ondernemend Leiden zal in 2024-2025 haar voortgang op het speerpuntenplan halfjaarlijks met haar leden monitoren. Dat doen we via twee lijnen; voortgang op proces en voortgang op effecten.

Voortgang op proces: Per speerpunt en sub-speerpunt zijn er lopende processen. In beleid, programma's, projecten en pilots. We brengen in het begin van het jaar in beeld wat de huidige status is en na een half jaar doen we dat nogmaals. Zijn de vooraf opgestelde resultaten en planning behaald of is sprake van vertraging of een ander verloop van de zaken?

Voortgang op effecten: Per speerpunt en sub-speerpunt brengen we op een meer interactieve manier in beeld hoe Ondernemend Leiden met haar leden en partners dagelijks werkt aan stadsbrede opgaves. En wat dat zoal concreet oplevert in de dagelijkse praktijk. Dit kan een clean-sweep in een wijkwinkelcentrum zijn, een vastgesteld besluit in het College of de ondertekening van een intentie overeenkomst. Vaak zien we alleen het resultaat, maar in 2024 en 2025 willen we de weg daarnaartoe ook beter inzichtelijk maken in woord en beeld.

2.

SPEERPUNTENPLAN 2024-2025

1

Ruimtelijke ontwikkeling

Ruimtelijke koers + Ruimte voor Werken
Verduurzaming / Energietransitie
RHOM: Regionale (Her)Ontwikkelings Maatschappij
Retail en Kantorenstrategie
Hotelvisie

2

Mobiliteit

Zero Emissie Stadslogistiek (ZES)
Grootschalige mobiliteitsknelpunten
Stadsbrede en regionale bereikbaarheid / infra
Parkeren

3

Participatie en inspraak

Participatieladder / Handreiking
Samenwerken aan de stad
Vergunningen / Implementatie
Omgevingswet+loket
Handhaving

4

Schoon, heel en veilig

Schouwen in vier clustergebieden, conform
CROW-richtlijnen

5

Arbeidsmarkt en onderwijs

Arbeitsplaatsen behouden en creëren
Personeel en kennis in de regio houden
Verbinding tussen kennis en markt

6

Integraal en toekomst- bestendig werken

Vergroten integraliteit stedelijke opgaves
Stimuleren van meer integraliteit op ambtelijk
niveau versus bestuurlijk niveau
Stimuleren van meer integraliteit tussen lokaal,
regionaal en landelijk niveau

2.1 Speerpunt Ruimtelijke ontwikkeling

Een levendige en goed functionerende stad vraagt om bedrijvigheid en ondernemerschap. En de ruimte die daarvoor nodig is. We streven naar meer samenwerking tussen bedrijventerreinen onderling om het ecosysteem van de stad te versterken. De Leidse economische structuurversterking vraagt daarbij om een onderscheidend en solide DNA van de stad. En de daarbij benodigde verbinding tussen de Leidse clusters en gebieden: bedrijventerreinen, wijkwinkelcentra, kenniseconomie, onderwijs en sport.

Ondernemend Leiden definieert 'ruimte' niet alleen in de zin van fysieke ruimte in vierkante meters of hectares, maar ook in de zin van functionele randvoorwaarden om in die fysieke ruimte veilig en duurzaam te kunnen werken. Om die reden zet Ondernemend Leiden zich zowel in voor behoud en uitbreiding van fysieke ruimte voor bedrijvigheid als voor goede randvoorwaarden. Dat uit zich in onder meer in de volgende aandachtsgebieden:

Ontwikkelagenda 'Ruimte voor werken'

De gemeente Leiden zet zich met de Ontwikkelagenda 'Ruimte voor werken' in voor ruimte voor bedrijvigheid in de stad. Ondernemend Leiden ziet hierin goede voortgang en een meer integrale werkwijze en wil dit voortzetten. De behoefte aan ruimte in de stad blijft namelijk groot.

Ondernemend Leiden zet hierbij in op concrete resultaten. Ondernemend Leiden levert haar input in de gemeentelijke Ontwikkelagenda 'Ruimte voor werken'

op basis van de verzamelde input uit haar achterban. Ondernemend Leiden wil van daaruit samen met de gemeente de ruimtelijke puzzel op provinciaal niveau alsook de ruimtelijke koers op landelijk niveau faciliteren.

Ondernemend Leiden zet zich in voor een accuraat overzicht van locaties waar ruimte voor werken onder druk staat en wil als volwaardige partner betrokken worden bij stedenbouwkundige aangelegenheden.

Bedrijventerreinenstrategie: passende ruimtecompensatie

Ondernemend Leiden zet zich in voor voldoende fysieke en functionele ruimte met voldoende zekerheid op lange termijn. De zoektocht naar nieuwe ruimte voor bedrijven is essentieel. Ondernemend Leiden is daarom aanjager van de lokale en regionale zoektocht naar ruimte voor werken, en blijft daarvoor bijvoorbeeld de Oostvlietpolder als mogelijkheid aandragen.

Ondernemend Leiden doet dit door deel te nemen in het regionale samenwerkingsverband Economie071. Ondernemend Leiden maakt daar deel uit van de algemene Stuurgroep en van de Stuurgroep en Werkgroep Bedrijventerreinenstrategie.

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij

Ondernemend Leiden zet zich als strategische partner in voor de inrichting van een Regionale (Her)Ontwikkelings Maatschappij (RHOM). De RHOM is

noodzakelijk om de publiek-private opgave van verduurzaming van bedrijventerreinen te realiseren. En is noodzakelijk om door modernisering additionele schuifruimte te creëren.

Ondernemend Leiden wil dat de RHOM zich actief in gaat zetten voor circulaire economie, voor nieuwe ontwikkelingen, voor de verduurzaming van bedrijventerreinen, en voor het vinden van alternatieve en additionele bedrijfsruimte. Ondernemend Leiden wil namelijk voorkomen dat ondernemers opgezadeld worden met onevenredig of onredelijk hoge kosten van grote maatschappelijke opgaven.

Energietransitie en verduurzaming

De energietransitie vraagt van ondernemers dat ze innoveren. Soms betekent dit dat ze de bedrijfsvoering anders inrichten en zaken anders organiseren.

Ondernemend Leiden zet zich ervoor in om de energietransitie samen te realiseren zonder dat het bedrijfsleven hier onevenredig en/of ondraaglijk door geschaad wordt.

Ondernemend Leiden doet dit door waar nodig de achterban te informeren over regels en ontwikkelingen (o.a. warmtetransitie), en daarnaast te communiceren over mogelijke oplossingsrichtingen. Bovendien wil Ondernemend Leiden zich inzetten als facilitator, door bijvoorbeeld partnerschappen aan te gaan met essentiële partijen en oplossingsmogelijkheden te inventariseren.

Ondernemend Leiden zet zich ervoor in dat de gemeente Leiden en ook Economie071 actief bijdragen om de energietransitie voor ondernemers haalbaar, betaalbaar en mogelijk te maken. Hieronder vallen bijvoorbeeld de aanpak van netcongestie door groepstransportovereenkomsten en energiehubbs te ontwikkelen, verzwarende van het net en locaties tranfo stations, het ontwikkelen van energiehubbs. Als ook de uitrol van voldoende (snel-)laadinfrastructuur om Zero Emissie Stadslogistiek mogelijk te maken.

Retailvisie en kantorenstrategie

Ondernemend Leiden vindt goede bindende afspraken voor de toekomst van retail en kantoren (locaties) essentieel. En zet zich in voor de voortzetting van de Retailvisie en de Kantorenstrategie, om ervoor te zorgen dat ook hier het huidige areaal voor Ruimte voor Werk gegenereerd wordt. Deze voorzieningen maken Leiden een aantrekkelijke plek om te wonen voor werknemers. In zijn geheel draagt dit bij aan de stedelijke kwaliteit en sociaaleconomische aantrekkelijkheid.

De Retailvisie van de Leidse regio is in 2016 vastgesteld en heeft een looptijd tot 2025. De huidige Kantorenstrategie loopt tot 2024. Ondernemend Leiden werkt graag actief mee aan nieuwe afspraken, om de belangen van Leidse ondernemers duurzaam te borgen.

Hotelvisie

Leiden kan trots zijn op het kwaliteitsniveau van de hotelbranche. Net als andere stadspartners vindt ook

2.2 Speerpunt Mobiliteit

Ondernemend Leiden het van belang dat er adequaat beleid en definiëring van shortstay verblijf in Leiden wordt ontwikkeld.

In het verlengde daarvan dat er ook gedegen handhaving en naleving op AirBnB beleid wordt uitgevoerd.

Ruimte voor (top)sport

Ondernemend Leiden vindt ruimte voor (top)sport essentieel. (Top)Sport heeft namelijk bewezen rendement voor de werknemers en –gevers in de stad, in het kader van: verhoogde productiviteit, verhoogde kwaliteit van leven en verlaagd ziekteverzuim. Als we dit rendement willen benutten moet er ruimte zijn om te sporten. Bovendien maakt de verwachte bevolkingstoename tot zo'n 140.000 Leidse inwoners in 2040, het noodzakelijk om blijvend te investeren in deze ruimte.

Ondernemend Leiden vindt allereerst dat het aantal faciliteiten en de capaciteit van ruimte voor (top)sport minstens gelijke tred moet houden met de groei van de stad.

Ten tweede zet Ondernemend Leiden zich in voor toegankelijke sportfaciliteiten. Iedereen moet in Leiden kunnen sporten op zijn of haar niveau. Er moeten mogelijkheden zijn voor ruimte-, breedtesporten en aangepast sporten. Ook moet speciale aandacht geschonken worden aan mensen die vanwege hun financiële situatie niet kunnen sporten.

Ondernemend Leiden wil hierin haar steentje bijdragen door het belang van ruimte voor (top)port en bewegen te blijven agenderen en een verbindende factor te zijn met het creëren en onderhouden van contacten met het bedrijfsleven, ondernemers, horeca, onderwijsinstellingen en gemeente.

Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Alle bestaande bestemmingsplannen vormen nu van rechtswege samen met een pakket aan landelijke regels het Omgevingsplan. De gemeente moet in de overgangperiode die loopt tot 2032 een nieuw Omgevingsplan maken, waarin alle regels die betrekking hebben op concrete locaties moeten worden vastgelegd.

Ondernemend Leiden wil actief bij dit schrijfproces betrokken worden, vooral waar het bedrijfslocaties en de directe omgeving hiervan betreft. Ondernemend Leiden wil concreet bewaken dat er geen negatieve effecten zijn van activiteiten in de directe omgeving op het functioneren van ondernemers en hun ondernemingen.

Ondernemend Leiden zet zich ervoor in dat er geen vergunningprocedures ingevoerd worden die met heldere criteria vooraf te voorkomen zijn. Procedures mogen niet onnodig lang duren.

Een bereikbare stad is een vitale stad. Helaas zien we dat de bereikbaarheid van Leiden momenteel onder druk staat. Enige verlichting is op komst met de Rijnlandroute en de aanpak van het OV-knooppunt Leiden Centraal. Aan de andere kant kent de stad veel knelpunten. Ook worden wegwerkzaamheden soms niet op elkaar afgestemd, wat extra knelpunten veroorzaakt. Neem daarbij de verwachte bevolkingstoename in de stad en regio. Zonder actie komt Leiden vast te staan.

Bereikbaarheid

De winkel moet openblijven, ook bij wegwerkzaamheden. Bij de planning en uitvoering van de wegwerkzaamheden is een integrale aanpak vereist, zodat de stad niet vast komt te staan. Als stadsbrede belangenbehartiger zijn we daarom aan de voorkant betrokken.

Parkmanagers en Ondernemend Leiden houden regulier contact met relevante aanspreekpunten (gebiedsmanagers, accountmanagers, wethouder, ...) binnen de gemeente Leiden.

De ingrepen in infrastructuur hebben soms verstrekkende gevolgen voor de leefomgeving. Het vraagt om gedragen oplossingen door betrokken belanghebbenden (denk aan overheden, inwoners, ondernemers en woningcorporaties). Voor sommige knelpunten, zoals de Spanjaardsbrug, verricht de gemeente veel onderzoeken zonder duidelijke uitkomst of tijdslijn. We zullen dus vroegtijdiger actief worden in beeldvorming en attent blijven tijdens

uitvoering van beleid. In 2024 en 2025 ligt de focus op de urgente mobiliteitsprojecten: Park de Zwijger, Spanjaardsbrug, Lammebrug, Trekvlietbrug, Lammenschansweg en ontwikkelingen op het gebied van parkeren.

Bij sommige locaties geldt dat ondernemers hinder ondervinden van een gebrek aan afstemming tussen Provincie Zuid-Holland en gemeente. Dit geldt voor de Trekvlietbrug bij de Rooseveltstraat, en de bruggen over de A44. Ondernemend Leiden schroeft monitoring en lobby bij beide bestuursniveaus op.

Zero Emissie Stadslogistiek

Op het gebied van duurzame mobiliteit in Leiden voert Zero Emissie Stadslogistiek de boventoon. ZES beoogt dat op termijn alleen schone vervoersmiddelen voor goederenvervoer de binnenstad en het Stationspleingebied van Leiden in mogen. Vanaf 1 januari 2025 wordt het overgangsregime van kracht. Ondernemend Leiden is convenantpartner samen met (onder meer) de gemeente en Centrummanagement Leiden. Samen zijn wij ervan overtuigd dat de invoering van ZES bijdraagt aan een leefbare en duurzame binnenstad. Een belangrijke en met de ondernemersverenigingen overeengekomen voorwaarde is dat de benodigde zero-emissie transitie in de bedrijfsvoering haal- en betaalbaar blijft voor de ondernemer.

Gedurende 2023 hebben ZE-gemeenten, ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en RDW veel werk verzet: aanleg van laadinfrastructuur, vaststelling van een

2.3 Speerpunt Participatie en inspraak

eenduidig landelijk ontheffingenbeleid, de start van logistiek adviseurs, probeertegoeden van schone en slimme logistieke dienstverleners, en het opvoeren van de landelijke en lokale communicatiecampagnes richting ondernemers.

Landelijk, en ook in Leiden, zijn nog niet alle processen en eisen, voor bijvoorbeeld de verstrekking van ontheffingen, voldoende bekend. Het aanvragen van een ontheffing bij het loket zou wel eens voor exorbitant veel papierwerk kunnen zorgen. Ondernemend Leiden meent dat royale verstrekking van ontheffingen onmisbaar zijn voor het op de been houden van veel ondernemers en het faciliteren van een realistisch transitie pad.

De toeloop op het ontheffingenloket kan worden gereduceerd door uitgebreidere subsidieregelingen en fiscale voordelen. Mkb'ers lopen anders aan tegen een zwaar obstakel: het financieringsplan. Probeertegoeden en logistiek adviseurs kunnen stimulerend werken maar in het grotere geheel is er nog veel onduidelijkheid over hoe en wie de betaalbaarheid van de ZES opgave gaan borgen.

Netcongestie vormt een onderliggend probleem. Ondernemend Leiden maakt zich zorgen over de benodigde versterking van het elektriciteitsnet die achterblijft op de energietransitie.

We brengen intern de slimmere oplossingen binnen het bestaande

elektriciteitsnet in kaart, met het oog op zo eerlijk mogelijke prijzen en leveringszekerheid.

Ondernemend Leiden zet in op interne en externe strategische werksessies om daarin deelnemers nader tot elkaar te brengen, te prikkelen, en business cases voor duurzame verdienmodellen uit te werken. Zo hopen we bij te dragen aan het aantal adviesgesprekken met de aangewezen logistiek adviseurs en het succesvol maken van hubs en last mile vervoerders. Die laatste zullen centraal onderdeel worden van het integrale mobiliteitsnetwerk.

Ondernemend Leiden staat voor verbinding en samenwerking, Met onze eigen leden, partners en stakeholders werken we dagelijks aan opgaves die ondernemers in de hele stad raken. Over de manier van samenwerken en participeren heeft Ondernemend Leiden reeds participatievoorwaarden opgesteld. Zo werken we met de Participatieladder waarin richtlijnen zijn opgesteld over de wijze van (mee)beslissen, coproduceren, adviseren, raadplegen en informeren rondom stadsbrede opgaves. En daarnaast handelen we vanuit bepaalde randvoorwaarden in onze deelname aan convenanten. Onze participatievoorwaarden zijn beschreven op onze website.

De praktijk werkt echter vaak anders dan dat protocollen omschrijven. Participatie en inspraak is dan ook onderdeel van een zeer grote diversiteit aan type opgaves; van inrichting Omgevingswet/loket, transitieopgaves, gebiedsontwikkelingsprojecten tot mobiliteitsopgaves. Waar Ondernemend Leiden echter wel naar streeft is dat participatie en inspraak met ondernemers randvoorwaardelijk zou moeten zijn en niet optioneel of willekeurig plaatsvindt. Hiertoe willen we in 2024-2025 een aantal acties uitvoeren vanuit lopende zaken;

In 2023 heeft de Gemeente Leiden de concepthandreiking "Samenwerken aan de stad" opgesteld en ter inzage voorgelegd. Vanuit Ondernemend Leiden hechten we er waarde aan dat deze handreiking in 2024 en 2025 verder wordt uitgewerkt met representatieve doelgroepen uit de stad, waaronder uiteraard ook ondernemers.

In 2024 wordt vanuit diverse overheden gewerkt aan grote transitieopgaves, met name in ruimtelijke ontwikkeling, energie en mobiliteit. Vanuit Ondernemend Leiden willen we, vanuit onze geprioriteerde speerpuntenopgaves, in 2024 en 2025 monitoren of de werkwijze in deze lopende dossiers stroken met onze Participatievoorwaarden en Participatieladder. En indien nodig met betrokken stakeholders deze kaders weer up-to-date maken.

2.4 Speerpunt Schoon, heel en veilig

In 2023 is de samenwerking tussen parkmanagement en gemeente op het gebied van schoon, heel en veilig in de openbare ruimte geïntensiveerd. Dit als gevolg van de toevoeging van SHOPJA!, de samenwerkende Leidse wijkwinkelcentra, als gesprekspartner waardoor (bijna) alle openbare ruimte rondom bedrijvigheid inzichtelijk is geworden.

Hier is gebleken dat voor meerdere gebieden de minimale niveaus zoals bepaald in de CROW- richtlijnen niet worden behaald. Het schort aan vergunningen, juiste bebording, correctief en groot onderhoud.

Voor 2024 en 2025 maakt Ondernemend Leiden een stap van 'organisch ontstaan' naar drie niveaus van dienstverlening; strategisch, beleid en operationeel. We alloceren taken op een rationele manier aan samenwerkingspartners, zorgen voor interne en externe samenwerking (Bedrijvig Leiden en SHOPJA! en andere partners van OL, maar ook vastgoedeigenaren), maken de activiteiten van parkmanagers zichtbaar en meetbaar en zorgen voor structurele financiële dekking.

Het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte wordt stadsbreed (centrum, winkelcentra en bedrijventerreinen) gemonitord en geanalyseerd.

Getracht wordt de organisatie van de schouwrondes (in ieder gebied halfjaarlijks) centraal te organiseren en af te stemmen. Afspraken en resultaten vanuit de schouwen worden centraal bewaakt.

2.5 Speerpunt Arbeidsmarkt en onderwijs

Een optimale koppeling tussen onderwijs en arbeidsmarkt maakt onze stad toekomstbestendig en economisch vitaal. Een mooi voorbeeld hiervan is ons Leiden Bio Science Park, waar meerdere onderwijsinstellingen op alle niveaus samenwerken met lokaal gevestigde bedrijven. Ondernemend Leiden zet zich ervoor in om de aansluiting tussen onderwijs naar arbeidsmarkt en vice versa stadsbreed te versterken. Ondernemend Leiden vindt het behouden van lokaal opgeleid talent voor onze stad belangrijk. We willen diverse leeftijdsgroepen stimuleren na te denken om te studeren en te werken in onze eigen stad.

De benodigde kennis, vaardigheden en mindset op de arbeidsmarkt veranderen door maatschappelijke transities en snelle (technologische) ontwikkelingen. Dit vraagt van onderwijs en bedrijfsleven om continu te blijven ontwikkelen en samen passende om- en bijscholing te verzorgen.

Waar we kunnen ondersteunt Ondernemend Leiden de Human Capital Agenda's van de gemeente en de Economic Board Zuid-Holland, zodat werkgevers kunnen beschikken over voldoende, gekwalificeerd en arbeidsfit talent. Vier dimensies van de Human Capital aanpak:

- Leven lang ontwikkelen: vaardigheden aanleren die in de nabije toekomst van vitaal belang zullen zijn.
- Omscholing van werk naar werk.
- Het inzetten van onbenut arbeidspotentieel.
- Het aantrekken en behouden van talent uit andere regio's en uit het buitenland.

2.6 Speerpunt Integraal en toekomstbestendig werken

Integraal werken

Alles hangt met alles samen. In een context van een ingewikkeld samenspel van bestuurslagen, met noodzaak van langetermijndenken, soms tekortschietende deskundigheid of gewoon te weinig informatie is integraliteit een hele kluit. Ondernemend Leiden zet zich daarom in voor een inbreng die zoveel mogelijk recht doet aan het integrale karakter van de aandachtsgebieden:

Vergroten van integraliteit tussen stedelijke opgaven

Ondernemers krijgen zeer veel overheidsmaatregelen op hun bordje. Terwijl er bij de overheid verkokerd aan deze maatregelen gewerkt wordt. In alle thematische speerpunten en daaruit voortvloeiende acties zijn raakvlakken met andere thema's te herkennen.

'Ruimte voor werken' bijvoorbeeld heeft niet alleen bereikbaarheid (met openbaar vervoer, personenauto, fiets en vrachtverkeer) als een belangrijke functionele randvoorwaarde, maar er zijn nog veel meer voorwaarden om 'Ruimte voor werken' daadwerkelijk functioneel en duurzaam te laten zijn. Te denken valt aan de volgende thema's: voldoende woonruimte in de nabije omgeving, oplossingen voor de netcongestie, wettelijke en andere eisen aan productbehandeling en bedrijfsvoering, arbeidsomstandigheden, beschikbaarheid van en bereikbaarheid voor voldoende stagiairs van relevante opleidingen, maatregelen tegen wateroverlast en hittestress, ruimte voor groei en niet in

de laatste plaats duidelijke kaders om gevoelige (en daardoor conflicterende) functies buiten de invloedssfeer van bedrijven te houden.

Stimuleren van meer integraliteit op ambtelijk niveau versus bestuurlijk niveau

Vanuit het ondernemersperspectief willen we stimuleren dat zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau professionals integraal kunnen werken aan stedelijke opgaven. Ondernemend Leiden streeft ernaar beide niveaus uit te nodigen in de strategische werksessies.

Ondernemend Leiden wil overheden en belanghebbenden prikkelen om alle relevante aspecten van stadsbrede opgaven in hun onderlinge samenhang te kunnen bezien. En vervolgens met elkaar te komen tot visie-, beleid- en planvorming. Daarmee samenhangend is het de crux om integraal toetsingskader te hanteren.

Stimuleren van meer integraliteit tussen lokaal, regionaal en landelijk niveau

We zien dat er landelijk, en dus ook in Leiden, stakeholders langs elkaar heen werken en ook nog een vanuit verschillende niveaus.

Vanuit ondernemersperspectief willen we benadrukken dat diverse bestuursniveaus werken op een verschillend tijdsplan. We willen ervoor zorgen dat dat inzichtelijk wordt en dat het tijdig wordt opgelijnd. Een goed voorbeeld is de ruimtelijke puzzel: het Rijk vraagt aan de Provincie

om nationaal gestelde opgaven en doelen ruimtelijk te vertalen, deze in te passen en te combineren met bestaande provinciale en lokale opgaven. Het is onze ambitie om samen met onze partners zoals VNO-NCW input (casussen) te leveren die stimuleert dat op verschillende bestuursniveaus nog beter wordt samengewerkt op de stadsdossiers.

Toekomstbestendig werken

Toekomstbestendigheid draait voor Ondernemend Leiden in de eerste plaats om duurzame verdienmodellen met een redelijke en haalbare businesscase. Dat geldt ook voor de circulaire economie en de energietransitie. Maatschappelijke opgaven vergen investeringen. Ondernemend Leiden ziet een faciliterende en stimulerende rol om mee te denken aan duurzame verdienmodellen en aan eigentijds ondernemerschap. Nieuwe manieren van werken kunnen kostenbesparingen en innovaties opleveren. In het dossier ZES kan dat bijvoorbeeld met bundeling van goederentransport met behulp van hubs.

De lasten zijn echter niet altijd zomaar te dragen door het bedrijfsleven alleen. Maatschappelijk gewenste ontwikkelingen zijn vaak ook risicovol. Beleid en regelgeving dienen daar rekening mee te houden. Waar de pijn verzacht kan worden of waar gewenste projecten haalbaar en betaalbaar gemaakt kunnen worden door subsidieregelingen of fondsen, zal Ondernemend Leiden de vorming en vervolgens het gebruik daarvan stimuleren. Bij gebrek aan duidelijkheid over welk

toekomstperspectief men kan verwachten is het moeilijk, in ieder geval moeilijker om in beweging te komen. Ondernemend Leiden focust op de randvoorwaarden die ervoor nodig zijn om de toekomst voor ondernemers haalbaar en betaalbaar te houden. Financiële consequenties zijn een wezenlijk deel van het afwegingskader bij planvorming. Voordat beleid wordt doorgevoerd, zullen op z'n minst de economische gevolgen ervan in kaart gebracht moeten zijn en zal overwogen moeten zijn wie de lasten dienen te dragen.

Speciale aandacht verdienen duurzaamheidsaspecten: de energietransitie, de transitie naar een circulaire economie, het tegengaan van hittestress, het voorkomen van wateroverlast en het ruimte bieden voor biodiversiteit. Ondernemend Leiden zet zich ervoor in dat deze aspecten integraler worden aangevlogen.

Het bedrijfsleven in de breedste zin van het woord (bedrijventerreinen, winkelcentra, stadscentrum, cultuursector, onderwijs, zorg, sport, verspreide winkels en bedrijven, horeca, enzovoorts) draagt de levendigheid en gezondheid van de stad. Ondernemend Leiden staat daarbij voor een integrale toekomstbestendige benadering. De stad is immers méér dan de som der delen.

ondernemendleiden.nl
info@ondernemendleiden.nl

